

Empirisk dannelsesforskning

- fra pædagogik til uddannelsesvidenskab

Alexander von Oettingen, dr.pæd.
Prorektor UC SYD

Pædagogisk forskning som forskning inden for pædagogikkens eksperimentelle og antinomiske praksis

**Pædagogikken forsvinder mere og
mere, mens uddannelses-
forskningen ekspanderer! Det er et
paradoks men også en af-
professionalisering af
lærerprofessionen**

Disposition

1. Pædagogikkens normproblem
2. Pædagogikkens videnskabelighed
3. Transformation mellem teori, empiri og praksis

Forbehold:

1. Empirisk erfaringsvidenskaber = empiriske uddannelsesvidenskab

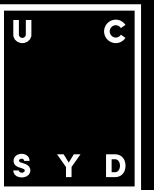
2. Evidens som psykologisk fænomen – fornuftens selvtillid

vs.

Evidens som magt fænomen – effekt, middelbar viden, teknologi

3. Pædagogisk viden, empirisk viden og praksis viden

1. Pædagogikkens normproblem

Den åndsvidenskabelige model

Den emancipatoriske model

Den transcendentalkritiske model

Den erfaringsvidenskabelige model

Empirisk uddannelsesforskning

- anno 1980'erne

1. Adskillelse mellem kendsgerning og norm
(evidensparadokset)
2. Fravær af en pædagogisk grundtanke
3. Normløs, men normrelateret
4. Middelbar viden frem for umiddelbar erkendelse
5. Teknologisk videnskab
(risikominimering og succesmaksimering)
6. Metoden passer ikke til subjektet

”Dette er et grundlæggende princip for og krav til offentlig undervisning ... at det er et demokratisk flertal, der identificerer formålet med skolen og målene med undervisningen, og at det er undervisernes opgave at realisere både formålet og de konkrete mål”

(Qvortrup 2017, s. 160)

”Den siger, at undervisning er en målrettet aktivitet, som foregår under forventning af, at der er en sandsynlighed for, at bestemte indsatser fremkalder bestemte effekter”

(Hattie i Lars Qvortrup 2017, s. 161)

”Den empiriske pædagogiske forskning imødekommer lærerens ønske om viden om, hvad der virker i praksis men ikke sådan, at denne viden så blot kan eller skal diktere praksis. Forskningsviden om undervisning er ofte ikke *umiddelbart* anvendelig for praksis. Forskningsviden får først betydning i praksis, når læreren kender den, vurderer den ...”

(Jens Rasmussen 2016, s. 126)

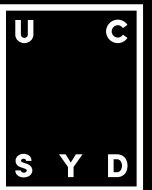
”Professionel dømmekraft må, som jeg ser det, lade sig informere af både viden om ”hvad der virker”, og af om det, der siges at virke, virker med rimelighed. For lærere og pædagogiske praktikere i det hele taget er det ikke nok at vide, at en bestemt metode virker effektivt i henseende til at opnå gode elevresultater. Det er lige så betydningsfuldt at vide, om den er moralsk antagelig...”

(Jens Rasmussen 2016, s. 125)

”Enhver underviser har altså brug for at have klare operationelle mål, en præcis viden om elevernes og undervisningens forudsætning og klare data om, hvorvidt indsatsen lykkedes...”

(Lars Qvortrup 2016, s.164)

2. Pædagogikkens videnskabelighed

Almenpædagogik

- anno 1800-tallet

1. Hvilken pædagogisk videnskab og forskning har den moderne opdragelse/ dannelse brug for?
2. Sammenbruddet af den praktiske cirkel
3. En ikke-affirmativ pædagogisk teori og praksis
4. Grundmodellen:
 - Pædagogisk videnskab *om* praksis og *til* praksis

§1: Pædagogikkens grundbegreb er elevens Bildsamkeit

§2: Pædagogik som videnskab afhænger af praktisk filosofi og psykologi. Den første viser os opdragelsens og dannelsens mål, den anden viser os vejen, midlerne og forhindringerne

Anmærkning: Pædagogikkens afhængighed af erfaringen, idet etik som psykologi rummer momenter, der hører erfaringen til...

**Johann
Friedrich
Herbart**

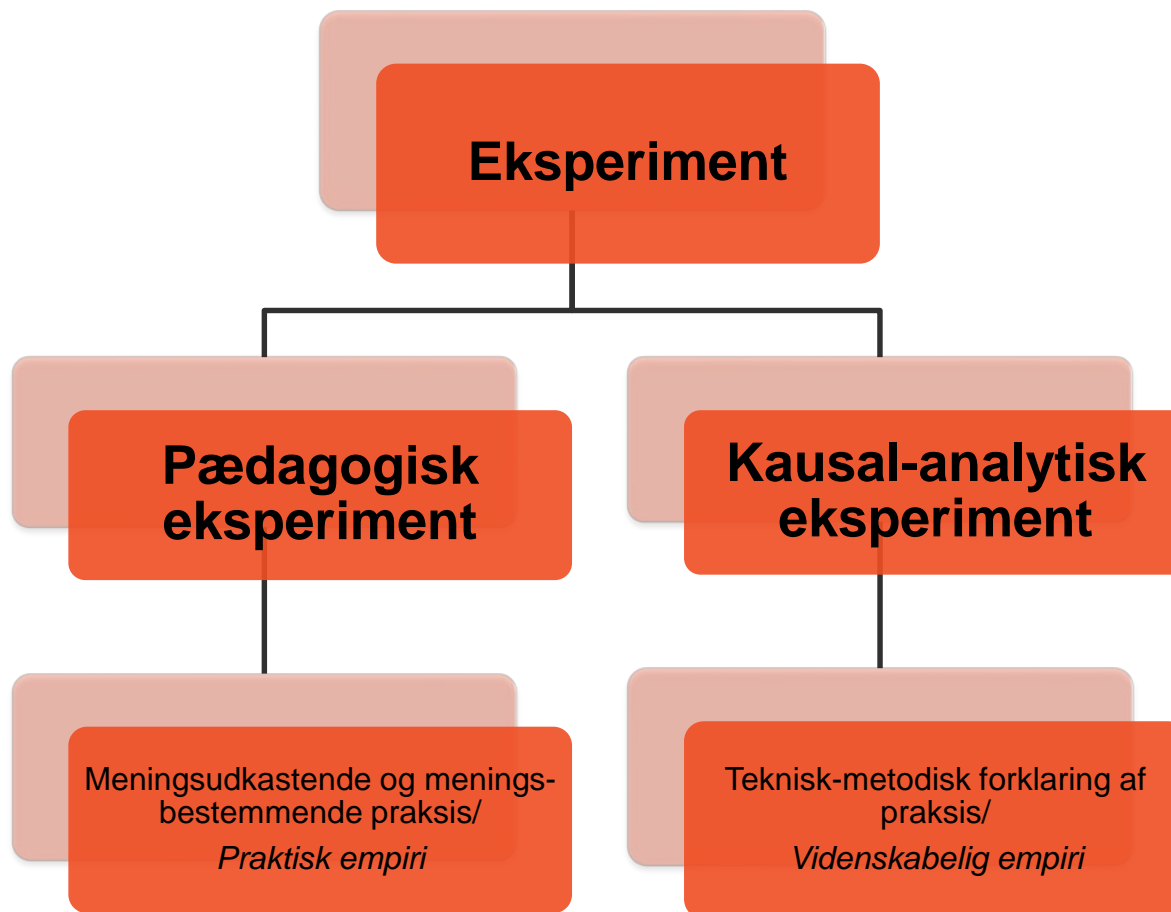
Eksperiment

Eksperiment som videnskabelig metode

Eksperiment som intelligent problemløsning (Dewey)

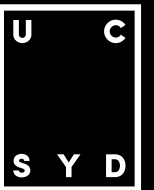
Eksperiment som menneskelig praksisform
(del- totaleksperiment)

Den pædagogiske situation som eksperimentel uden fast
normativ ramme

3. Teori, empiri, praksis

- eksperimentelle transformationer

Teori vs. praksis

- Pædagogikkens teori-praksis-problem
- Praksis er ældre end teorien
- Mange teorier og teoretisk pædagogik
- Den dobbelte negation:
 - Teorien kan ikke diktere praksis (negation 1)
 - Teorien kan ikke garantere succes (negation 2)

Empiri vs. teori

Empirisk viden tydeliggør teoriens applikation på praksis

Empirien har ikke noget begreb om pædagogik (teori)

- hvad er en "pædagogisk" erfaring?
- hvad er det "pædagogiske" ved pædagogik?

Empirien iagttager "mere" end den iagttager

(den underlæggende pædagogiske struktur)

Praksis vs. empiri

Praksisformer:

- Menneskelig erfaringsform
- Institutionaliseret og professionaliseret praksis
- "Teoretisk og empirisk" praksis

Hvordan "kommer" empirien *ind i* praksis og *ud af* praksis?

Forskningsteknologi bliver til undervisningsteknologi

(Luhmann)

Dømmekraft kan ikke udliciteres – negation – men udfordres af empirien

Afrunding

Pædagogikken forsvinder, mens
uddannelsesforskningen ekspanderer

Den *falske* og den *vigtige* modsætning mellem empiri
og normativitet

Eksperimentel transformation mellem teori, empiri og
praksis

At vise frem for at tale om det!